

PST405 VÝZKUM V PSYCHOTERAPII A PORADENSTVÍ

Katedra psychologie
Fakulta sociálních studií MU
2018

Aktualizováno: 14. 9. 2018

Základní informace

Základní charakteristika a cíle předmětu:

Určeno pro:

studenty navazujícího magisterského programu Psychologie (profilace Psychoterapie a klinická psychologie)

Kreditová zátěž:

4 kredity (ECTS)

Forma ukončení:

zkouška

Garance:

doc. Mgr. Tomáš Řiháček, Ph.D.

Vyučující:

Mgr. Michal Čevelíček, Ph.D.

Mgr. Petr Doležal

PhDr. Roman Hytych, Ph.D.

Mgr. Ľuboš Chvála

Mgr. Lucia Polakovská

doc. Mgr. Tomáš Řiháček, Ph.D.

Cíle předmětu

Po absolvování tohoto předmětu by studenti měli být schopni

- orientovat se v různých typech výzkumů v psychoterapii, výzkumných designech a nástrojích
- vyhledat, zpracovat a kriticky posoudit konkrétní studie v oblasti psychoterapie
- shrnout a interpretovat základní empirické poznatky o psychoterapii
- propojovat výzkum s praxí, směřovat k výzkumem poučené psychoterapeutické praxi

Obsahové a časové rozvržení

Předmět bude vyučován ve dvouhodinových blocích každý týden. Náplň bude volně přecházet mezi přednáškovým a seminárním způsobem výuky. Formálně (pro účely zaznamenávání prezence) bude vždy první polovina bloku považována za seminář. Výuka nebude dělena na seminární skupiny.

Datum	Téma
-------	------

1	17.9.	Historie a společenský kontext zkoumání psychoterapie. Základní rozdělení výzkumu v psychoterapii. Zkoumání účinku: RCT, naturalistické výzkumné plány, problém kontrolní skupiny.
2	24.9.	Experimentální design ve výzkumu psychoterapie. Ukázky konkrétních studií účinku psychoterapie.
3	1.10.	Zkoumání účinku: kumulativní analýza, výsledky dosavadních studií, Dodo bird effect, efekt „dávky“. Společné účinné faktory a jejich vztah k technikám.
4	8.10.	Měření terapeutické změny: nástroje, koncept statisticky spolehlivé a klinicky významné změny, monitorovací systémy, feedback-informed therapy.
5	15.10.	Idiosynkratické metody měření terapeutické změny. Tvorba osobního dotazníku. (Čevelíček)
6	22.10.	Výzkum procesu: kvantitativní a kvalitativní metody. Výzkum typu „aptitude-treatment interaction“ (ATI), rezpozivita. Šití terapie „na míru“ klientovi (matching).
7	29.10.	Kvalitativní zjišťování terapeutické změny. (Hytych)
8	5.11.	Deteriorační efekt. Vedlejší účinky psychoterapie a jejich zjišťování. (Chvála, Polakovská)
9	12.11.	Případové studie: různé typy případových studií, usuzování na kauzalitu v případových studiích. Příklady konkrétních studií. (Čevelíček, Doležal)
10	19.11.	Zkoumání vývoje psychoterapeutů a psychoterapeutických výcviků. Volba teoretické orientace. Zkoumání velmi zkušených terapeutů. Therapist effect. Osobní terapeutický přístup.
11	26.11.	Vybrané aktuální výzkumy Centra pro výzkum psychoterapie
12	3.12.	Výzkum v praxi: možnosti využití výzkumu v praxi, akční a kolaborativní výzkum, practice research networks, příklady.

Požadavky na ukončení

Předmět je ukončen **zkouškou**, která má podobu písemného testu. Otázky vycházejí z povinné literatury, případně z prezentací zveřejněných v ISu. Podmínkou pro připuštění ke zkoušce je splnění následujících podmínek:

- prezence (jsou povoleny max. 2 absence)
- prezentace v rámci některého ze seminářů

Zadání prezentace:

Ve dvojici připravte prezentaci jedné publikované studie, kterou považujete za užitečnou a inspirativní pro terapeutickou praxi. Pokud to bude možné, zohledněte přitom prosím téma dané přednášky/semináře. Vhodnost vybrané studie můžete předem konzultovat s vyučujícím.

Obsah prezentace:

- stručně představte výzkumnou otázku a design studie

- zaměřte se na přínosnost poznatků (tj. v čem ze svého pohledu považujete studii za přínosnou či inspirativní),
- zamyslete se nad metodologickými omezeními (co byste udělali jinak a proč).

Forma: PowerPoint (ev. PDF).

Délka: 10 min (+5 minut diskuze).

Prezentaci je nutno vložit do odevzdávací skřínky v ISu. Prezentace musí obsahovat úplný odkaz na zdrojovou publikaci.

Je možné prezentovat též přehledové a shrnující studie, a to zvláště takové, které se zabývají propojováním výzkumu a praxe. Je možné využít např. tyto publikace

http://www.sepiweb.org/page/basic_research

<http://www.stonybrook.edu/commcms/two-way-bridge/>

Prezentace budou v IS dostupné všem studentům předmětu v daném období.

Zapište se prosím co nejdříve do rozpisu prezentací

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1jfiGAUF_V8Y8V35-vYgI06GKUhf8WJni44IaS1Pf7g/edit?usp=sharing

Hodnocení

Počet bodů v testu	známka
10-9	A
8	B
7	C
6	D
5	E
4 a méně	F

Literatura ke studiu

Povinná literatura:

Timulák, L. (2005). *Současný výzkum psychoterapie*. Praha: Triton.

Doporučená literatura:

Cooper, M. (2008). *Essential research findings in counselling and psychotherapy: The facts are friendly*. Los Angeles: Sage.

Rozšiřující literatura:

Castonguay, L. G., & Beutler, L. E. (2006). *Principles of therapeutic change that work*. Oxford: Oxford University Press.

- Duncan, B. L., Miller, S. D., Wampold, B. E., & Hubble, M. A. (Eds.). (2010). *The heart and soul of change: Delivering what works in therapy* (2nd ed.). Washington, DC: American Psychological Association.
- Lambert, M. J. (Ed.). (2013). *Bergin and Garfield's handbook of psychotherapy and behavior change* (6th ed.). Hoboken, NJ: John Wiley.
- Norcross, J. C. (Ed.). (2011). *Psychotherapy relationships that work: Evidence-based responsiveness* (2nd ed.). New York, NY: Oxford University Press.
- Wampold, B. E., & Imel, Z. E. (2015). *The great psychotherapy debate: The evidence for what makes psychotherapy work* (2nd ed.). New York, NY: Routledge.

Celková zátěž

Četba 251 stran (česky), tvorba seminární práce.